

GOZOS EN HONOR DE NUESTRA SEÑORA DE GRACIA

Pues sois de Villarreal
El consuelo en su aflicción,
Logremos tu protección
Madre de Dios inmortal.

En la furia sarracena
Vuestra Imágen fué escondida
y después aparecida
De luz y de gracia llena
A un pastor el cielo ordena
Dé cuenta á Villarreal.
Logremos tu protección, etc.

Del Mijares en la orilla
Una hermosa habitación
Os labró la devoción
De esta vuestra electa villa
En ella ¡qué maravilla!
Sois amparo universal.
Logremos tu protección, etc.

El paisano y forastero
Acudiendo á vuestra ermita
Tiene el bien que solicita
Y alaba al Dios verdadero
Al accidente más fiero
Curais pronta y liberal.
Logremos tu protección, etc.

Cierto cojo lastimado
En un pié muy malamente
Acudiendo à Vos clemente
Con ver tu Hermita es curado
Por su pié os ha visitado
Agradecido y leal.
Logremos tu protección, etc.

De Mijares la corriente
Es profunda y caudalosa
Y como tál peligrosa
Para transitar la gente
Más tu brazo tan potente
Los libra muy puntual.
Logremos tu protección, etc.

Los mancos, calenturientos
Paralíticos y cojos
Y sin vista muchos ojos
Cobran salud muy contentos.
Fluxos de sangre, ¡oh portentos!
Restringis y todo mal.
Logremos tu protección, etc.

De vuestros ombros el manto
y el agua de vuestro pozo
Son de los enfermos gozo
Y en risa truecan el llanto
Todo vuestro templo santo
De salud es mineral.
Logremos tu protección, etc.

Sois Patrona de la Villa,
Mantenedla en paz, Señora,
Sed siempre su defensora
Cordera de Dios sencilla
Reyne en ella á maravilla
La caridad fraternal.
Logremos tu protección, etc.

De piedra la tempestad
Los rayos y la langosta
Que nuestro término agosta
Virgen y Reyna auyentad
Los frutos multiplicad
Bienechora sin igual.
Logremos tu protección, etc.

María Madre de Gracia
Dulce Reyna de clemencia
En mi muerte tu asistencia
Sienta yo con eficacia
Del demonio la falacia
Desterrad luz celestial.
Logremos tu protección
Madre de Dios inmortal.

V/. Ora pro nobis Sancta Dei Genitrix. R/. Ut digni efficiamur promissionibus Christi.

OREMUS.- Concede nos fámulos tuos, quæsumus Domine Deus, perpetua mentis et corporis sanitae gaudere, et gloriosa Beatæ Mariæ semper Virginis intercessione a præsentis liberari tristitia et æterna perfrui lætitia. Per Christum Dominum nostrum. Amen.

LA IMATGE DE LA MARE DE DÉU DE GRÀCIA

Segons una antiga tradició del segle XVII, que arpleguen uns Goigs populars, la imatge de la Mare de Déu de Gràcia de Vila-real, fou amagada en temps dels moros per a evitar la seua destrucció. La Santa figura estaria trobada, en un temps incert, a l'interior d'una Coveta a la vora del riu del Millars per un pastoret que guardava el seu ramat, escoltant els cants i les músiques fetes per àngels.

Traslladada al poble, la imatge se'n tornaria a la seua Coveta tantes vegades com fou portada a Vila-real, mostrant la seua voluntat d'ésser venerada al lloc de l'aparició.

De fet, aquella antiga imatge de la Patrona de Vila-real, destruïda al 1936, era una bellíssima escultura tallada en fusta, sedent, sense coronar, entronitzada, de 74 cm. d'altura, que també portava al xiquet assegut sobre el genoll esquerre. Una figura datada al primer terç del segle XIV i com algunes altres existents per terres valencianes, de tradició romànica però ja en versió gòtica, que amaga la seua severitat icònica amb un arcaic somriure, com en les Korai gregues.

Al llarg del temps s'han ocupat d'ella des del punt de vista iconogràfic, personalitats tant destacades com Juan B. Inza, Juan B. Candau, Carlos Sarthou Carreres, Elias Tormo, Benito Traver, Angel Sánchez Gozalbo, José Maria Doñate Sebastià, Ramón Rodríguez Culebras i Vicente Llorens Poy, que han aportat les seues descripcions i visions particulars.

Segons es suposa, la figura estigué venerada en un principi en la cel.la del frare Bernat Fabra, habilitant una antiga Cova del riu, la hipotètica "Coveta" de l'aparició.

Al llarg dels segles XIV, XV i bona part del segle XVI, son els frares ermitans qui atenen el culte i la pietat popular, fins que al 1577 s'estableixen a l'ermitori els frares Alcantarins, que tant sols un any després abandonaren el Monestir traslladant-se a Vila-real.

Es a principis del segle XVII quan la imatge comença a ésser vestida amb mantell, perruques i joies, seguint un costum barroc que perviu encara als nostres dies en moltes altres figures de la Mare de Déu. La Verge de Gràcia fou presentada a la pietat popular, així vestida i desfigurada, fins el 1964 en que per decisió de l'Arxiprest de Sant Jaume i de l'Ajuntament de Vila-real, fou desproveïda de la seua tradicional indumentària.

Venerada aquesta imatge fins el segle XVI en una xicoteta ermita construïda exactament sobre la Coveta, passà a exposar-se entre 1507-1514 a l'Altar Major de l'actual ermita i des del 1633 en el lloc principal d'un gran retaule de fusta, construït pels famosos germans Ochando d'Almassora.

L'escultura de la Mare de Déu de Gràcia fou rica en mantells, corones i joies, dotant també la pietat de Vila-real el Santuari amb ornaments per al culte, pintures i altars. Des de 1512 i amb certa periodicitat, anàren redactant-se els corresponents inventaris, que ens han deixat el testimoni del patrimoni de l'ermitori.

Del segle XVIII es conserva una Corona. Al 1842, el metge de Vila-real Antonio Batalla Rubert en regalà un altra, decorada amb els símbols marians i de 1908, any del 150 aniversari del Vot Municipal, es conserva un riquíssim mantell amb brodats d'or sobre tisú de plata, regal de la Marquesa Dª Sofia Miquel de Puchol. També del segle XX és un altra Corona, conservada, sense cap valor material i un altre mantell, disseny de Vicente Llorens Poy.

De 1925 és el Guió Processional de la MARE DE DEU DE GRACIA, amb un disseny rococó, en brodats d'or sobre tisú de plata. Sobre l'escut Municipal, apareix la imatge de la Patrona brodada en sedes, amb aplicacions de fils de colors i incrustacions de pedreria.

L'antiga imatge gòtica fou destruïda al 1936, amb motiu de la guerra Civil i l'any 1938 el santero Pasqual Amorós en feu un altra, amb fusta d'un xiprer tallat al camí de l'ermita, basant-se en fotografies, però sense atendre les proporcions de l'antiga.

Exposada vestida al culte, a la festa del primer diumenge de Juliol de 1964 es decidí treure-li el mantell i demés indumentària. Entre Juliol i Setembre d'aquell any, Julio Pasqual Fuster transformà sensiblement la imatge d'Amorós, de la que només quedà el cap del Jesuset. El model de fang preparatiu per construir l'actual imatge, es conserva al Museu de l'ermita.

La nova figura, pol.lícomada a València per Castellano, costà 20.000 pessetes i fou beneïda el divendres dia 4 de Setembre de 1964 en la seua ermita, abans de traslladar-la al poble per a la festa anual. Fuster aprofità per a la seua construcció la fusta d'un altre xiprer tallat al Termet.

L'any següent la imatge cenyí nova Corona sobre el seu cap. Es tracta d'una corona de plata sobredaurada, cisellada amb la plata aportada per molts devots vila-realencs i adornada amb algunes pedres no autèntiques, aprofitades de la Corona de la Mare de Déu Jacent de l'Arxiprestal. Aquesta corona que encara llueix la Mare de Déu de Gràcia a la seua ermita, fou realitzada als tallers Belloso de València, costant 26.000 pessetes.

La nova imatge de la Patrona de Vila-real, guarda només el record de l'antiga figura, no havent-se respectat ni el tamany ni la disposició de la imatge gòtica, al haver-li estat afegit un respall neogòtic a la cadira, semblant als dels Cors de Jesús del segle passat.

Al 1966, l'escultor Vicente Llorens Poy feu un altra imatge de la Mare de Déu de Gràcia, fidel reproducció de la talla antiga, idèntica en tamany i esperit a la desapareguda els anys de la guerra. Costà 30.000 pessetes i fou beneïda el dia 2 de Setembre pel Vicari Episcopal Herminio Perez, essent apadrinada per l'Alcalde de Vila-real. Posteriorment i després d'un "referendum" popular per veure quina seria la imatge de la patrona que es veneraria a l'ermitori, fou entronitzada aquesta última a l'altar major de la Capella de la Comunió de l'Arxiprestal, sobre un grup d'àngels de fusta, pol.lícomats amb or fi, que li aprofiten de pedestal.

Darrerament, una imatge del mateix Llorens Poy, còpia exacta d'aquesta, s'ha col.locat a l'altar renovat de la Coveta, en l'ermita del Termet.

Antoni Losas Latorre
Josep Miquel Francés Camús

El text dels presents Goigs, del segle XVIII, apareixen ja publicats al 1792 en "La Ribera del Mijares habitada de la Divina Gràcia", del P. Fr. Juan Bautista Inza, predicador i frare Alcantarí, editada en la Impremta de José Cid, de Tortosa. De nou estigueren reeditats en "La Gràcia en Villarreal", publicació de Juan Bautista Candau apareguda a 1907, encara que amb alguns errors de transcripció, repetits en posteriors edicions.

En aquesta ocasió es publiquen transcrits fidelment de l'edició original de 1792, il.lustrats amb el mateix gravat de la Mare de Déu de Gràcia que inclou aquesta antiga Novena.

JUSTIFICACIÓ

500 exemplars sobre paper registre, editats per l'Il.lustríssim Ajuntament de Vila-real, als obradors de Sichert, al Setembre de 1987.

En la Col.lecció de Goigs en lloança de la Mare de Déu de Gràcia, patrona de Vila-real, aquests porten el número 1.